

ПрАТ “ВНЗ “МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ”
Навчально-науковий інститут права та безпеки імені князя Володимира Великого

МАУП

Кафедра національної безпеки

Затверджую:
Директор Інституту безпеки

Сергій ЛИСЕНКО
“ ” 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри
Національної безпеки

Протокол № 1 від 02.08.2025 р.

Заст. зав. кафедри

Іван СЕРВЕЦЬКИЙ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Історія та культура України»

Спеціальності: **256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)**

Освітнього рівня: **перший (бакалаврський) рівень**

Освітньої програми: **«Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)»**

Спеціалізація: _____

Розробник силабусу навчальної дисципліни:

Нич Тамара Володимирівна - кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

Викладач:

Нич Тамара Володимирівна - кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін

(підпис)

Силабус розглянуто на засіданні кафедри національної безпеки

Протокол № 1 від «07» 08 2025р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Історія та культура України
Шифр та назва спеціальності	КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	4 кредити/120 год Лекційні : 26 Семінарські: 26 Самостійна робота студентів: 68
Терміни вивчення дисципліни	I семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	https://maup.com.ua/assets/files/kafedra/nacbezpeka/sylabus-2025/b/istoriya-ta-kultura-ukraini.pdf

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація.

<i>Нич Тамара Володимирівна</i>	
Науковий ступінь	кандидат філософських наук
Вчене звання	доцент
Посада	завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін
Дисципліни, які викладає НПП	«Філософія»; «Академічні студії», «Соціальнополітичні студії», «Громадська думка»
Напрями наукових досліджень	Філософія
Посилання на реєстри для ідентифікаторів науковців	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4990-3350 Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=If4-VM0AAAAJ Інші: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216928327 https://www.webofscience.com/wos/author/record/JVO-5135-2024
Контактна інформація викладача:	
Е-mail:	nichtamara@gmail.com (особистий)
Контактний тел.	+38-067-113-53-39
Телефон кафедри	
Портфоліо викладача на сайті кафедри/Інституту/Академії	https://maup.com.ua/ua/pro-akademiyu/instituti/imvsn/kafedra-filosofii-ta-suspilnih-disciplin/nich.html

1.1 Анотація курсу.

Курс «Історія та культура України» є обов'язковою дисципліною для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю КЗ Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності). Курс вивчається обсягом 4 кредити ECTS (лекційні – 26 год., семінарські – 26 год., самостійна робота студентів – 68 год.) та спрямований на формування у здобувачів системного уявлення про ключові етапи історичного розвитку України, еволюцію державності, суспільно-політичні трансформації, а також про культурну спадщину, ідентичність і ціннісні орієнтири українського суспільства. Дисципліна забезпечує розуміння історичних передумов сучасних викликів державі, значення національної пам'яті та культурної стійкості, розвитку критичного мислення щодо історичних наративів, а також формує здатність використовувати історико-культурні знання для відповідальної публічної комунікації та зміцнення позитивного іміджу України.

1.2 Предмет вивчення курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історичний процес становлення й розвитку українського народу та держави, суспільних інститутів, політичних систем і соціально-економічних відносин, а також культурні явища, традиції, мова, релігія, мистецтво й інші компоненти культурної спадщини, що формували національну ідентичність. Опрацювання змісту дисципліни спрямоване на усвідомлення закономірностей історичного розвитку, взаємозв'язку культури й державності, ролі історичної пам'яті у стійкості суспільства, а також на формування навичок аналізу джерел і критичного осмислення інтерпретацій історичних подій.

1.3 Метою викладання навчальної дисципліни «Історія та культура України» є формування у здобувачів цілісного розуміння історичних і культурних основ української державності, національної ідентичності та суспільної стійкості, розвиток здатності критично аналізувати історичні події й процеси, інтерпретувати культурні явища та використовувати історико-культурні знання у професійній і громадянській діяльності. Вивчення курсу має забезпечити усвідомлення цінності культурної спадщини та національної пам'яті, готовність протидіяти маніпулятивним наративам у публічному просторі, а також здатність аргументовано представляти Україну в умовах інформаційної глобалізації.

1.4 Завдання

засвоєння ключових етапів історії України та логіки розвитку державності; формування уявлення про основні соціальні, політичні й культурні трансформації на різних історичних періодах; розвиток навичок аналізу історичних джерел, термінологічної точності та критичного мислення щодо історичних інтерпретацій; усвідомлення ролі культурної спадщини, мови, традицій і символів у формуванні національної ідентичності та стійкості; формування здатності застосовувати історико-культурні знання для відповідальної публічної комунікації, зміцнення позитивного іміджу держави та підтримки громадянської позиції.

1.5 Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни:

Пререквізити:

Постреквізити:

ОК23 «Політологія та охорона державності» (дисципліна «Історія та культура України» тісно пов'язана з курсом «Політологія та охорона державності», оскільки забезпечує історико-культурну та світоглядну основу для розуміння становлення української державності, еволюції політичних інститутів і суспільно-політичних процесів, формування політичної культури та національної ідентичності. Засвоєння ключових етапів історії України, логіки державотворення, ролі еліт, суспільних рухів і ціннісних орієнтирів дозволяє здобувачам коректно аналізувати сучасні політичні явища, загрози державності та механізми її охорони, що є необхідною передумовою для подальшого опанування політологічних підходів і практик захисту державності).

ОК24 «Громадська безпека та цивільний захист» (дисципліна «Історія та культура України» тісно пов'язана з курсом «Громадська безпека та цивільний захист», оскільки формує у здобувачів розуміння історичних передумов суспільної стійкості, колективної солідарності та культури взаємодопомоги, а також досвіду українського суспільства у подоланні криз і викликів. Історико-культурні знання про трансформації соціальних інститутів, традиції самоорганізації громад, роль культурної пам'яті й цінностей у мобілізації суспільства створюють підґрунтя для усвідомлення громадської безпеки як системи, що спирається не лише на інституції, а й на культуру поведінки та відповідальність громадян, що підсилює ефективність подальшого навчання у сфері цивільного захисту та реагування на надзвичайні ситуації).

1.6 Програмні компетентності (загальні (ЗК); спеціальні (СК)):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Забезпечено дисципліною «Історія та культура України», оскільки курс формує у здобувачів цілісне розуміння історичних витоків громадянського суспільства в Україні, розвитку державності, політичної культури та еволюції прав і свобод у різні історичні періоди, що дозволяє усвідомлено співвідносити сучасні демократичні цінності з історичним досвідом суспільства. У межах дисципліни здобувачі осмислюють роль громадянина в суспільних процесах, значення верховенства права та прав людини як цивілізаційних орієнтирів, а також набувають здатності відповідально інтерпретувати історичні події без маніпуляцій, що підтримує реалізацію прав і обов'язків у сучасному демократичному середовищі.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Забезпечено дисципліною «Історія та культура України», оскільки курс формує у здобувачів ціннісне ставлення до історико-культурної спадщини,

розуміння тяглості культурного розвитку та ролі моральних і соціальних орієнтирів у становленні української ідентичності. Опрацювання культурних явищ, традицій, мови, мистецтва, релігійних і світоглядних трансформацій, а також історії науки й освіти в Україні сприяє усвідомленню місця культури в загальній системі знань і розвитку суспільства, що підтримує здатність зберігати й примножувати культурні цінності та відповідально репрезентувати їх у сучасному світі.

СК8. Здатність формувати систему історичних, культурних, соціальних цінностей національної ідентичності, бути критичним, працювати автономно та в команді, під час організації та здійснення заходів забезпечення національної безпеки.

Забезпечено дисципліною «Історія та культура України», оскільки вона дає здобувачам знання про ключові наративи державотворення, культурні коди, символи, традиції та соціальні практики, що формують національну ідентичність і суспільну стійкість. Курс розвиває критичне мислення щодо історичних інтерпретацій і маніпулятивних наративів, уміння аргументовано відстоювати позицію на основі джерел і фактів, а також підтримує навички автономної та командної роботи під час підготовки повідомлень, презентацій і обговорень, що є важливим для організації заходів у сфері національної безпеки, де ціннісні та ідентифікаційні чинники відіграють системоутворюючу роль.

1.7 Очікувані результати навчання (ПРН)

ПРН2. Застосовувати культурні, духовні, моральні цінності Українського народу, історико-культурну спадщину з метою формування позитивного іміджу держави в умовах інформаційної глобалізації, розвитку власної інформаційної культури та здорового способу життя.

Забезпечено дисципліною «Історія та культура України», оскільки курс формує у здобувачів здатність коректно інтерпретувати й презентувати історико-культурну спадщину України, розуміти її значення для національної ідентичності, суспільної згуртованості та міжнародного сприйняття держави. У межах дисципліни здобувачі набувають навичок відповідальної роботи з історичними фактами, критичного аналізу джерел і публічних наративів, що підсилює інформаційну культуру та дозволяє ефективно протидіяти маніпуляціям у публічному просторі. Засвоєні знання та ціннісні орієнтири дають можливість аргументовано формувати позитивний імідж України через точне, етичне й переконливе представлення культурних і моральних засад Українського народу в умовах інформаційної глобалізації.

2. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ДАВНЯ ТА СЕРЕДНЬОВІЧНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ: ВИТОКИ ДЕРЖАВНОСТІ Й КУЛЬТУРИ

Тема 1. Україна в давнину: населення, археологічні культури, ранні цивілізаційні впливи

Тема спрямована на формування уявлення про найдавніші етапи історії на українських землях, розвиток ранніх соціальних структур, господарських практик і

культурних традицій. Вивчення теми забезпечує розуміння витоків культурної спадщини та тяглості історичного розвитку, а також формує здатність відрізняти наукові знання про давнину від міфологізованих інтерпретацій.

Тема 2. Київська Русь: формування державності, суспільні інститути, християнізація та культурний розвиток

Тема спрямована на засвоєння ключових процесів становлення Русі як державного утворення, ролі князівської влади, дипломатії, права та релігійних трансформацій. Вивчення теми дає можливість осмислити значення християнізації для культурного розвитку, освіти та писемності, а також для формування політичної й культурної традиції державності.

Тема 3. Галицько-Волинська держава та українські землі у складі сусідніх держав: політичні трансформації й культурні впливи

Тема формує розуміння процесів збереження та трансформації державницьких традицій після Київської Русі, розвитку інституцій, культурних практик і правових норм в умовах зовнішньополітичних викликів. Опанування теми дає змогу простежити взаємодію українських земель із європейським простором та вплив політичних змін на культуру й суспільство.

Тема 4. Українська культура середньовіччя: мова, освіта, книжність, архітектура, мистецтво

Тема спрямована на аналіз культурних явищ середньовічної доби, розвитку писемності, літописання, церковної та світської культури, архітектури й мистецтва. Вивчення теми сприяє формуванню ціннісного ставлення до культурної спадщини та навичок коректної інтерпретації культурних пам'яток як джерел історичної пам'яті.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. РАННЬОМОДЕРНА ДОБА: КОЗАЦТВО, ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ ТА ІДЕНТИЧНІСТЬ

Тема 5. Українські землі у XVI–XVII ст.: соціальні зміни, конфесійні процеси, міське життя і культура

Тема дає можливість зрозуміти передумови формування нових форм політичної мобілізації та культурної самоідентифікації, роль міщанства, братств, освітніх інституцій та конфесійних процесів. Вивчення теми розкриває, як соціальні й культурні чинники впливали на формування ідентичності та суспільної згуртованості.

Тема 6. Козацтво і Запорозька Січ: військово-політичний феномен, традиції самоврядування, культура

Тема спрямована на осмислення козацтва як явища державотворення, безпекової культури та суспільної самоорганізації, а також на аналіз традицій самоврядування, військової дисципліни та символіки. Опанування теми формує розуміння історичних витоків громадянської активності й колективної відповідальності.

Тема 7. Національно-визвольна війна середини XVII ст. та Гетьманщина: політичні інститути, право, дипломатія

Тема забезпечує аналіз процесів становлення Гетьманщини як форми української державності, розвитку інститутів влади, правової культури,

дипломатичних практик та соціальних відносин. Вивчення теми сприяє розумінню складності вибору політичних союзів, наслідків зовнішнього впливу та значення інституційної стабільності для державності.

Тема 8. Культура ранньомодерної України: освіта, Києво-Могилянська традиція, бароко, церковне й світське мистецтво

Тема спрямована на формування уявлення про інтелектуальний і культурний розвиток України в ранньомодерний період, роль освіти, книгодрукування, барокової культури та їх вплив на європейську інтегрованість культурного простору. Опанування теми зміцнює розуміння культурної тяглості та значення освіти як чинника стійкості суспільства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. НОВІТНЯ ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ: ДЕРЖАВНІСТЬ, ПАМ'ЯТЬ, КУЛЬТУРНА СТІЙКІСТЬ

Тема 9. Україна у складі імперій у ХІХ – на початку ХХ ст.: модернізація, національний рух, культурне відродження

Тема формує розуміння процесів модернізації, соціальних змін, формування модерної нації, розвитку національного руху та культурного відродження. Вивчення теми сприяє осмисленню того, як обмеження прав і політик асиміляції впливали на культуру, мову та ідентичність, і як суспільство виробляло механізми збереження самобутності.

Тема 10. Українська революція 1917–1921 рр.: спроби державотворення, політичні проекти, уроки історії

Тема спрямована на аналіз державотворчих процесів доби революції, політичних моделей та інституційних рішень, що визначали долю української державності. Вивчення теми формує здатність осмислювати історичні уроки щодо єдності, легітимності, міжнародного визнання та безпекових викликів держави.

Тема 11. Україна у ХХ ст.: тоталітаризм, репресії, Друга світова війна, повоєнні трансформації та культурний опір

Тема розкриває складні процеси ХХ століття, вплив тоталітарних практик, репресій, воєнних потрясінь і післявоєнних змін на суспільство й культуру, а також феномен культурного опору та збереження ідентичності. Вивчення теми сприяє формуванню відповідальної історичної пам'яті та розумінню ролі культури як чинника стійкості.

Тема 12. Незалежна Україна: державотворення, культурна політика, національна пам'ять і сучасні виклики

Тема спрямована на осмислення процесів становлення незалежної України, трансформації політичних і соціальних інститутів, розвитку культурної політики, формування національної пам'яті та протидії маніпулятивним історичним наративам. Опанування теми підсилює здатність застосовувати історико-культурні знання для відповідальної публічної комунікації та формування позитивного іміджу держави.

3. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення аудиторних занять з елементам презентацій Microsoft PowerPoint. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.

4. Форми і методи навчання

Основними формами занять із навчальної дисципліни «Історія та культура України» є практичні заняття та самостійна робота здобувачів вищої освіти.

При проведенні практичних занять передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як-то: робота у малих групах, рольові ігри, дискусія, публічні виступи, групові проєкти та кейс-завдання.

Здобувачі освіти опрацьовують інформацію з наукових, навчальних та лекційних джерел, в тому числі за допомогою всесвітньої мережі Інтернет і бібліотек, під час занять виконують усні та письмові завдання, виступають із доповідями та презентаціями, що можуть бути підготовленими як у групі, так і індивідуально.

Програмою курсу також передбачено **індивідуальні завдання.**

5. Система оцінювання та вимоги (критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які вони отримують)

Оцінювання знань здійснюється відповідно до:

1. Положення про організацію освітнього процесу в ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <https://surl.li/bpxl bj>
2. Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» <http://surl.li/fkfy ye>

1-й семестр.

№ тем	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Заг.сум а балів
Робота на сем.занятті	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36
Сам.робота	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
Всього										45

Підсумкове оцінювання	Сума балів за семінари	Сума балів за самостійні роботи	Модульна контрольна робота	Сума балів за екзамен	Загальна сума
	36	9	15	40	100

5.1 Відвідування та робота на семінарських (практичних) заняттях та критерії їх оцінювання

Під час вивчення курсу виконується *робота на семінарських (практичних) заняттях по кожній з тем.*

Критерії оцінювання:

правильність відповідей та розрахунків – від 0 до 3 балів;

відповідність оформлення практичних робіт вимогам – 1 бал.

(враховуються лише за умови нарахування балів за правильність відповідей).

Робота на семінарському занятті оцінюється у **4 бали**.

Максимальна кількість балів за семінарські (практичні) заняття по курсу – **36 балів**.

Зміст практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	<p>Тема 1. Україна в давнину: населення, археологічні культури, ранні цивілізаційні впливи</p>
	<p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначити ключові археологічні культури на території України та пояснити, які джерела використовують для їх вивчення. • Порівняти 2–3 інтерпретації походження населення та культурних впливів, відокремивши наукові твердження від гіпотез і міфологізації. • Підготувати коротке повідомлення про одну пам'ятку/культуру з акцентом на її значення для культурної спадщини. <p>Результат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здобувачі зможуть пояснювати витоки культурної тяглості та принципи роботи з археологічними джерелами. • Вміння критично оцінювати псевдоісторичні наративи. <p>Дискусія:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обговорити, чому “давнина” часто стає об’єктом маніпуляцій у публічному просторі. • Розглянути межу між науковою реконструкцією і популярними міфами. <p>Тема 2. Київська Русь: формування державності, суспільні інститути, християнізація та культурний розвиток</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Охарактеризувати інститути влади Русі та їх еволюцію; пояснити роль

права, дипломатії, церкви.

- Проаналізувати значення християнізації для культури, освіти, писемності й міжнародних зв'язків.
- Підготувати короткий аналіз одного джерела/пам'ятки (літописний фрагмент, архітектурний об'єкт, культурний феномен).

Результат:

- Здобувачі зможуть аргументовано пояснювати роль Русі у формуванні традиції державності й культури.
- Вміння працювати з джерелом та робити висновки без узагальнень “із повітря”.

Дискусія:

- Обговорити, як історичні наративи про Русь використовуються у сучасних дискусіях.
- Розглянути, що означає культурна спадкоємність у контексті державотворення.

Тема 3. Галицько-Волинська держава та українські землі у складі сусідніх держав: політичні трансформації й культурні впливи

Завдання:

- Визначити ключові фактори збереження/трансформації державницьких традицій після Русі.
- Порівняти політичні моделі та культурні впливи в різні періоди перебування українських земель у складі сусідніх держав.
- Скласти коротку таблицю “виклик → відповідь суспільства/інститутів → наслідок для культури/ідентичності”.

Результат:

- Здобувачі зможуть пояснювати складність історичних трансформацій і багатофакторність культурних змін.
- Вміння робити висновки, спираючись на причинно-наслідкові зв'язки.

Дискусія:

- Обговорити, як політичні зміни впливають на культуру та ідентичність.
- Розглянути роль еліт, міст і церкви у збереженні традицій.

Тема 4. Українська культура середньовіччя: мова, освіта, книжність, архітектура, мистецтво

Завдання:

- Охарактеризувати основні риси книжної культури та освіти середньовіччя, їх суспільне значення.
- Проаналізувати одну пам'ятку архітектури/мистецтва як джерело історичної пам'яті.
- Підготувати коротке повідомлення про роль мови та символів у культурній тяглоті.

Результат:

- Здобувачі зможуть інтерпретувати культурні явища як джерело знань про суспільство.
- Вміння відрізнити опис пам'ятки від її аналітичного тлумачення.

Дискусія:

- Обговорити, як культурна спадщина працює на суспільну стійкість.
- Розглянути, чому знищення пам'яток є ударом по ідентичності.

Тема 5. Українські землі у XVI–XVII ст.: соціальні зміни, конфесійні процеси, міське життя і культура

Завдання:

- Пояснити, як міста, братства, освіта і конфесійні процеси впливали на самоідентифікацію.
- Розібрати приклад культурного чи освітнього інституту доби і його суспільне значення.
- Скласти короткий аналіз “конфлікт/конкуренція → культурна відповідь → наслідки”.

Результат:

- Здобувачі зможуть бачити взаємозв'язок соціальних і культурних трансформацій.

- Вміння формулювати висновки на основі порівняння явищ.

Дискусія:

- Обговорити, як релігійні й освітні інституції впливали на суспільну згуртованість.

- Розглянути, чому саме XVI–XVII ст. є ключовими для формування ідентичності.

Тема 6. Козацтво і Запорозька Січ: військово-політичний феномен, традиції самоврядування, культура

Завдання:

- Охарактеризувати Січ як інститут самоорганізації: дисципліна, самоврядування, символіка.

- Порівняти козацькі практики самоврядування з сучасними уявленнями про громадянську відповідальність.

- Підготувати міні-виступ: “козацька спадщина як культурний і безпековий феномен”.

Результат:

- Здобувачі зможуть пояснювати значення козацтва для державності та культури.

- Вміння застосовувати історичні знання для осмислення сучасних викликів.

Дискусія:

- Обговорити, як козацький образ використовується в культурі й політиці.

- Розглянути, де межа між історичною реальністю й романтизацією.

Тема 7. Національно-визвольна війна середини XVII ст. та Гетьманщина: політичні інститути, право, дипломатія

Завдання:

- Визначити ключові інститути Гетьманщини та роль права і дипломатії.
- Проаналізувати фактори стабільності/нестабільності державності у цей період.
- Побудувати коротку схему: “інститути → рішення → наслідки” на прикладі однієї події/процесу.

Результат:

- Здобувачі зможуть пояснювати державотворчі процеси і їх складність.
- Вміння будувати причинно-наслідкову аргументацію.

Дискусія:

- Обговорити, як зовнішні союзи впливали на автономію та інституційну стійкість.
- Розглянути, як історичні уроки можуть бути корисними сьогодні.

Тема 8. Культура ранньомодерної України: освіта, Києво-Могилянська традиція, бароко, церковне й світське мистецтво

Завдання:

- Охарактеризувати роль освіти й книжної культури у формуванні інтелектуального середовища.
- Проаналізувати українське бароко як культурний код і його місце в європейському контексті.
- Підготувати короткий опис культурної пам'ятки/явища і пояснити його символічне значення.

Результат:

- Здобувачі зможуть пояснювати культуру як інструмент тяглості та репрезентації держави.
- Вміння працювати з культурними прикладами доказово, а не декларативно.

Дискусія:

- Обговорити, як освіта і культура впливають на стійкість суспільства.

- Розглянути роль культурних стилів у формуванні ідентичності.

Тема 9. Україна у складі імперій у XIX – на початку XX ст.: модернізація, національний рух, культурне відродження

Завдання:

- Визначити ключові прояви модернізації та їх вплив на суспільство і культуру.
- Проаналізувати політики асиміляції/обмеження мови та їх наслідки для ідентичності.
- Підготувати коротку характеристику діяча/руху як прикладу культурного опору або відродження.

Результат:

- Здобувачі зможуть пояснювати формування модерної нації та роль культури.
- Вміння критично оцінювати політичні й культурні фактори розвитку.

Дискусія:

- Обговорити, що означає “культурний опір” у різних історичних умовах.
- Розглянути, як мова і культура стають ресурсом стійкості.

Тема 10. Українська революція 1917–1921 рр.: спроби державотворення, політичні проєкти, уроки історії

Завдання:

- Порівняти ключові державотворчі проєкти й інституційні рішення доби революції.
- Визначити фактори успіху/поразок: легітимність, єдність, міжнародний контекст, безпекові виклики.
- Скласти “уроки історії” у формі коротких тез (5–7) з поясненням кожної.

Результат:

- Здобувачі зможуть аналізувати державотворення як складний процес із багатьма змінними.

- Вміння формулювати висновки з опорою на факти.

Дискусія:

- Обговорити, чому інституції важливіші за декларації.
- Розглянути роль суспільної підтримки та міжнародного визнання.

Тема 11. Україна у ХХ ст.: тоталітаризм, репресії, Друга світова війна, повоєнні трансформації та культурний опір

Завдання:

- Охарактеризувати вплив тоталітарних практик на суспільство, культуру, пам'ять.
- Порівняти форми культурного опору (література, мистецтво, освіта, дисидентство) та їх значення.
- Проаналізувати, як формувалася історична пам'ять і чому вона є політично чутливою.

Результат:

- Здобувачі зможуть пояснювати складність ХХ ст. без спрощених схем.
- Вміння працювати з темами пам'яті відповідально і доказово.

Дискусія:

- Обговорити, як політика пам'яті впливає на згуртованість суспільства.
- Розглянути, як запобігати маніпуляціям навколо складних тем.

Тема 12. Незалежна Україна: державотворення, культурна політика, національна пам'ять і сучасні виклики

Завдання:

- Визначити ключові етапи державотворення після 1991 р. та роль культурної політики.
- Проаналізувати сучасні виклики для культури й спадщини та механізми їх захисту.
- Підготувати короткий текст/виступ для публічної комунікації про

	<p>культурну спадщину як ресурс стійкості.</p> <p>Результат:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здобувачі зможуть застосовувати історико-культурні знання для формування позитивного іміджу держави. • Вміння протидіяти маніпулятивним нарративам через фактологію і джерела. <p>Дискусія:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обговорити, як культура працює як елемент суспільної стійкості. • Розглянути, чому захист спадщини є питанням державної значущості.
Усього за навчальною дисципліною	

5.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Під час вивчення курсу виконуються завдання для самостійних робіт до 12 тем.

Критерії оцінювання:

Змістовність, відповідність темі та вимогам оформлення – 1 бал.

Максимальна кількість балів за одиницю самостійної роботи – 1 бал.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу по курсу – 19 балів.

Зміст завдань для самостійної роботи здобувача (СРЗ)

№ п/п	Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти	Форми контролю СРЗ
1	<p>Тема 1. Україна в давнину: населення, археологічні культури, ранні цивілізаційні впливи</p> <p>Скласти хронологічну схему археологічних культур українських земель із короткою характеристикою (1–2 речення на кожну) та позначенням типів джерел, якими їх вивчають.</p> <p>Підготувати короткий огляд (1 стор.) про одну археологічну пам'ятку/культуру та пояснити, як відрізнити науковий опис від популярної міфологізації.</p>	Презентація результатів
2	<p>Тема 2. Київська Русь: формування державності, суспільні інститути, християнізація та культурний розвиток</p> <p>Підготувати структурований конспект (1–1,5 стор.) про інститути влади та право Київської Русі з 5 ключовими тезами й короткими поясненнями.</p>	Презентація результатів

	Скласти міні-аналіз культурної пам'ятки Русі (архітектура/книжність/мистецтво) як джерела історії: що вона “говорить” про суспільство, цінності, міжнародні зв'язки.	
3	<p>Тема 3. Галицько-Волинська держава та українські землі у складі сусідніх держав: політичні трансформації й культурні впливи</p> <p>Зробити порівняльну таблицю (Галицько-Волинська держава / інші політичні контексти) за критеріями: інститути, зовнішні впливи, культура, наслідки для ідентичності.</p> <p>Написати короткий аналітичний висновок (0,5–1 стор.), як політичні трансформації впливали на культурну тяглисть.</p>	Презентація результатів
4	<p>Тема 4. Українська культура середньовіччя: мова, освіта, книжність, архітектура, мистецтво</p> <p>Скласти добірку 8–10 термінів середньовічної культури (книжність, освіта, архітектура) з короткими визначеннями.</p> <p>Підготувати коротке есе (1 стор.) про роль мови/освіти/книжності як механізму збереження культурної спадкоємності.</p>	Презентація результатів
5	<p>Тема 5. Українські землі у XVI–XVII ст.: соціальні зміни, конфесійні процеси, міське життя і культура</p> <p>Підготувати огляд (1 стор.) про роль братств/міст/освітніх практик у формуванні ідентичності, з опорою на 3 джерела.</p> <p>Скласти схему “соціальні зміни → культурні інститути → наслідки для самоідентифікації” з короткими прикладами.</p>	Презентація результатів
6	<p>Тема 6. Козацтво і Запорозька Січ: військово-політичний феномен, традиції самоврядування, культура</p> <p>Скласти короткий профіль Запорозької Січі як інституту самоорганізації: правила, дисципліна, символи, практика самоврядування (1–1,5 стор.).</p> <p>Написати аналітичний коментар (0,5–1 стор.) про те, як козацька спадщина впливає на сучасні уявлення про громадянську відповідальність і стійкість.</p>	Презентація результатів
7	<p>Тема 7. Національно-визвольна війна середини XVII ст. та Гетьманщина: політичні інститути, право, дипломатія</p> <p>Підготувати порівняльний огляд (1 стор.) інститутів Гетьманщини та їх функцій, із коротким поясненням, які рішення були інституційно сильними/слабкими.</p> <p>Скласти “уроки державотворення” (5–7 тез) із аргументацією, що спирається на факти.</p>	Презентація результатів
8	<p>Тема 8. Культура ранньомодерної України: освіта, Києво-Могилянська традиція, бароко, церковне й світське</p>	Презентація результатів

	<p>Мистецтво</p> <p>Підготувати огляд (1 стор.) про Києво-Могилянську традицію/бароко як культурний феномен і його значення для інтелектуальної історії України.</p> <p>Зробити короткий опис однієї пам'ятки/явища барокової культури й пояснити її символічне значення для культурної пам'яті.</p>	
9	<p>Тема 9. Україна у складі імперій у XIX – на початку XX ст.: модернізація, національний рух, культурне відродження</p> <p>Підготувати таблицю “обмеження/політики імперій → культурні реакції → наслідки” із прикладами рухів та діячів.</p> <p>Написати короткий текст (1 стор.) про роль мови, освіти й культури у формуванні модерної української нації.</p>	Презентація результатів
10	<p>Тема 10. Українська революція 1917–1921 рр.: спроби державотворення, політичні проєкти, уроки історії</p> <p>Скласти порівняльну схему державотворчих проєктів 1917–1921 рр. (інститути, легітимність, зовнішні фактори, безпекові виклики).</p> <p>Підготувати аналітичний висновок (1 стор.), які чинники найбільше вплинули на результати державотворення та чому.</p>	Презентація результатів
11	<p>Тема 11. Україна у XX ст.: тоталітаризм, репресії, Друга світова війна, повоєнні трансформації та культурний опір</p> <p>Підготувати короткий огляд (1–1,5 стор.) впливу тоталітаризму і репресій на культуру, освіту, історичну пам'ять.</p> <p>Скласти добірку 6 прикладів культурного опору (з коротким поясненням кожного) і узагальнити їх значення для стійкості суспільства.</p>	Презентація результатів
12	<p>Тема 12. Незалежна Україна: державотворення, культурна політика, національна пам'ять і сучасні виклики</p> <p>Написати коротку аналітичну довідку (1 стор.) про один сучасний виклик для культурної спадщини та можливі механізми захисту.</p> <p>Підготувати підсумкове самооцінювання (0,5–1 стор.): як курс вплинув на розуміння ідентичності та публічної відповідальності у комунікації про історію й культуру.</p>	Презентація результатів

Реферат є формою самостійної роботи здобувача, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни «Історія та культура України».

Тему реферату здобувач визначає за першою буквою за списком групи.

В окремих випадках здобувач може самостійно запропонувати та розробити тему реферату, попередньо обговоривши її з викладачем.

Структура, зміст і тема рефератів визначаються програмою курсу, що зумовлює таку послідовність роботи:

вибір теми;

розробка плану;

ознайомлення з рекомендованою літературою;

написання та оформлення роботи.

При написанні реферату та його оформленні варто керуватися такими критеріями:

обґрунтування вибраної теми;

опрацювання відповідної літератури;

наявність авторського розділу;

наявність списку використаних джерел.

Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаних джерел. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати по тексту у квадратних дужках, наприклад [15, с. 74], 15 – це порядковий номер джерела у списку літератури, а 74 – сторінка із вказаного джерела.

Реферат має складатися із вступу (актуальність теми, предмет, об'єкт, мета, завдання), основної частини (визначення проблеми та послідовне її розкриття), висновків та списку використаних літературних джерел.

Загальний обсяг реферату – до 20 машинописних сторінки формату А4 з 14 шрифтом та інтервалом 1,5, із полями (верхнє/нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1 см.).

Слід мати на увазі, що головною вимогою до реферату є розкриття суті питань, а не кількість сторінок.

Теми рефератів

1. Археологічні культури України як джерело ранньої історії
2. Античні впливи на Північне Причорномор'я та культурні контакти
3. Київська Русь і формування традиції державності
4. Християнізація Русі: культурні й політичні наслідки
5. Літописання як інструмент історичної пам'яті
6. Галицько-Волинська держава у європейському контексті
7. Українські землі у складі сусідніх держав: культурні трансформації
8. Середньовічна архітектура як джерело історії та ідентичності
9. Мова і книжність як чинники культурної тяглості
10. Братства і освіта у XVI–XVII ст.: роль у самоідентифікації
11. Конфесійні процеси ранньомодерної доби та їх вплив на культуру
12. Запорозька Січ як феномен самоорганізації та дисципліни
13. Козацька символіка й традиції самоврядування
14. Гетьманщина: інститути влади і право
15. Дипломатія Гетьманщини: можливості й обмеження

16. Українське бароко як культурний код
17. Києво-Могилянська традиція і розвиток освіти
18. Мистецтво як форма культурної пам'яті
19. Україна у складі імперій: модернізація та національний рух
20. Мовна політика імперій і спротив культурної спільноти
21. Роль літератури у формуванні модерної нації
22. Українська революція 1917–1921 рр.: політичні проекти
23. Інституційні уроки державотворення 1917–1921 рр.
24. Тоталітаризм і культура: механізми тиску
25. Репресії та їх вплив на культурну еліту
26. Друга світова війна в історичній пам'яті України
27. Повоєнна відбудова і соціокультурні зміни
28. Дисидентський рух як форма культурного опору
29. Політика пам'яті: поняття і суспільні функції
30. Національна пам'ять і суспільна згуртованість
31. Незалежність України: етапи державотворення після 1991 року
32. Культурна політика незалежної України: пріоритети та проблеми
33. Українська мова як елемент культурної стійкості
34. Традиції і символи у формуванні ідентичності
35. Роль музеїв і архівів у збереженні спадщини
36. Україна у світовій культурній спадщині: підходи ЮНЕСКО
37. Об'єкти ЮНЕСКО в Україні: культурний імідж і відповідальність
38. Захист культурної спадщини як питання державної значущості
39. Маніпуляції історією в інформаційному просторі: ризики і протидія
40. Історична освіта і формування громадянської позиції
41. Культура як ресурс суспільної стійкості
42. Колективна пам'ять і травматичний досвід ХХ ст.
43. Регіональні культурні традиції України та їх різноманіття
44. Роль народної культури у формуванні цінностей
45. Українська діаспора і культурні зв'язки
46. Культурна дипломатія України: можливості та інструменти
47. Переосмислення історії в сучасній Україні: дискусії та підходи
48. УІНП як інституція політики пам'яті: функції та виклики
49. Архіви пам'яті та доступ до документів репресивних органів
50. Законодавчі засади культурної політики України

5.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Проведення модульного контролю з дисципліни «Історія та культура України».

здійснюється у формі тестового завдання.

Тестові завдання стосуються термінології, функцій, принципів та особливостей адміністративного судочинства.

Запитання формулюються з урахуванням принципів:

Лаконічність: чіткі та стислі формулювання.

Завершеність: відповіді охоплюють всі аспекти запитання.

Гомогенність: правильні та неправильні варіанти відповіді логічно та граматично подібні.

Вибірковість: питання стосуються суттєвих аспектів вивченого матеріалу.

Завдання передбачають вибір одного правильного варіанта з трьох запропонованих.

Кожне тестове завдання оцінюється в **1 бал**. (1 бал – відповідь правильна; 0 балів – відповідь неправильна).

Загальна максимальна можлива кількість балів за модульну контрольну роботу - 15 балів.

Час на виконання.

На виконання всього контрольного завдання відводиться **30 хвилин**.

Мінімальний поріг.

Для успішного складання модульного контролю здобувач повинен набрати не менше 10 балів (60% від максимальної кількості).

Загальні критерії оцінювання тестових завдань:

Бали	Процент виконання	Результат
14-15	-100%	Зараховано
13	83-90%	
12	76-82%	
11	60-75%	
10	60-67%	
0-9	< 60%	Не зараховано

5.4 Індивідуальні завдання та критерії їх оцінювання

До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Також, заохочувальні бали можуть нараховуватися, якщо здобувач освіти, наприклад, виконав і захистив певні види робіт, відвідував всі лекції, семінарські й практичні заняття, має власний рукописний конспект лекцій та опрацьований додатковий навчальний матеріал, немає пропусків занять без поважних причин, відвідував додаткові консультації за участі лектора тощо.

Сума заохочувальних балів враховується при виставленні підсумкових балів в заліково-екзаменаційну відомість (але не більше **89 балів** в загальному підсумку) і може бути автоматично зарахована при виставленні підсумкової семестрової оцінки з відповідної освітньої компоненти.

Заохочувальні бали не є нормативними і не входять до таблиці розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти та основної шкали системи оцінювання.

Один захід може бути підставою для виставлення заохочувальних балів лише за однією найбільш релевантною освітньою компонентою.

5.5 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Екзамен. Відбувається згідно з «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ ВНЗ МАУП» <https://maup.com.ua/assets/files/yakist/studcentr/polozhennya-pro-sistemu-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-zdobuvachiv-vishhoi-osviti.pdf>

Орієнтовний перелік питань для комплексного контролю:

1. Предмет і завдання дисципліни «Історія та культура України».
2. Поняття історичної пам'яті та її роль у суспільстві.
3. Поняття культурної спадщини і її складові.
4. Джерела вивчення давньої історії України: типи та можливості.
5. Археологічні культури як історичне джерело.
6. Античні центри Північного Причорномор'я і культурні контакти.
7. Київська Русь як форма державності: базові риси.
8. Інститути влади Русі та їх функції.
9. Християнізація Русі: значення для культури і політики.
10. Писемність і літописання як механізм пам'яті.
11. Галицько-Волинська держава: значення для тяглості державності.
12. Українські землі у складі сусідніх держав: ключові трансформації.
13. Вплив політичних змін на культурні процеси середньовіччя.
14. Середньовічна архітектура як джерело історичної інформації.
15. Мова, освіта, книжність середньовіччя: характеристика.
16. Соціальні зміни XVI–XVII ст. і їх вплив на культуру.
17. Братства та освітні інституції ранньомодерної доби.
18. Конфесійні процеси XVI–XVII ст. та їх наслідки.
19. Козацтво: причини виникнення та історичне значення.
20. Запорозька Січ як модель самоорганізації.
21. Традиції самоврядування і дисципліни козацької доби.
22. Національно-визвольна війна середини XVII ст.: причини та наслідки.
23. Гетьманщина: інститути влади та суспільні відносини.
24. Правова культура Гетьманщини та її прояви.
25. Дипломатія Гетьманщини: можливості і обмеження.
26. Українське бароко: ключові риси та значення.
27. Києво-Могилянська традиція і розвиток освіти.

28. Культура як чинник стійкості суспільства у ранньомодерну добу.
29. Україна у складі імперій у ХІХ ст.: модернізація і наслідки.
30. Національний рух ХІХ ст.: форми та значення.
31. Мовна політика імперій і культурні реакції.
32. Культурне відродження ХІХ — початку ХХ ст.: прояви.
33. Українська революція 1917–1921 рр.: основні етапи.
34. Державотворчі проекти 1917–1921 рр.: порівняння.
35. Інституційні уроки революції 1917–1921 рр.
36. Тоталітаризм: основні риси та вплив на суспільство.
37. Репресії і культура: механізми тиску і наслідки.
38. Друга світова війна в українській історії: основні аспекти.
39. Повоєнні трансформації: соціокультурні зміни.
40. Культурний опір у ХХ ст.: форми і значення.
41. Дисидентський рух як явище культурного опору.
42. Політика пам'яті: зміст і суспільні функції.
43. Національна пам'ять і суспільна згуртованість.
44. Незалежність України: ключові етапи державотворення після 1991 р.
45. Культурна політика незалежної України: цілі й інструменти.
46. Культурна спадщина і позитивний імідж держави.
47. Маніпулятивні історичні наративи: ознаки та наслідки.
48. Критичне мислення у роботі з історичними інтерпретаціями.
49. Роль мови у формуванні національної ідентичності.
50. Символи і традиції як елементи культурного коду.
51. Регіональні культурні традиції України та їх значення.
52. Народна культура: функції та прояви.
53. Музеї як інституції збереження культурної спадщини.
54. Архіви як джерело історичної пам'яті.
55. УІНП: основні напрями діяльності.
56. Архів національної пам'яті: місія та призначення.
57. Енциклопедія історії України як науковий ресурс.
58. Закон України «Про культуру»: мета і ключові положення.
59. Поняття культурної дипломатії: зміст і завдання.
60. Культура як ресурс стійкості в умовах інформаційної глобалізації.
61. Об'єкти Світової спадщини ЮНЕСКО в Україні: значення і відповідальність.
62. ЮНЕСКО та механізми охорони культурної спадщини: загальний підхід.
63. Взаємозв'язок історії та державності у формуванні громадянської позиції.
64. ЗК1 у контексті історико-культурної освіти: як реалізується.
65. ЗК2 у контексті збереження культурних цінностей: практичні прояви.
66. СК8: формування системи цінностей національної ідентичності через історію і культуру.
67. ПРН2: як історико-культурні знання формують позитивний імідж держави.
68. Роль культурної спадщини у громадській безпеці та цивільному захисті.
69. Роль історичних прикладів самоорганізації у сучасній стійкості громад.
70. Історичні уроки державотворення для сучасних викликів державності.
71. Методологія роботи з історичним джерелом: базові кроки.

72. Як відрізнити факт, інтерпретацію і оцінку в історичному тексті.
73. Міфологізація історії: причини та ризики.
74. Історична освіта і протидія маніпуляціям у публічному просторі.
75. Поняття культурної стійкості: зміст і приклади.
76. Культурна пам'ять і травматичний досвід: обережність інтерпретацій.
77. Роль освіти у збереженні культурної тяглості.
78. Роль літератури і мистецтва в історичному розвитку України.
79. Роль релігії у культурних трансформаціях різних епох.
80. Роль міст і самоврядування у культурному розвитку України.
81. Козацька спадщина: історична реальність і культурна репрезентація.
82. Барокова культура України: ознаки і значення.
83. Модернізація ХІХ ст.: позитивні та проблемні наслідки.
84. Національний рух: механізми і ресурси.
85. Державотворення 1917–1921: ключові дилеми.
86. Тоталітарні практики: вплив на культуру і пам'ять.
87. Культурний опір: чому він важливий для суспільства.
88. Незалежна Україна: як змінювалися наративи пам'яті.
89. Захист культурної спадщини в умовах війни: загальні підходи.
90. Узагальніть значення дисципліни для формування національної ідентичності та суспільної стійкості.

Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕСТ8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи).	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C	задовільно	
68-74	D		
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Політика курсу:

Курс «Історія та культура України» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності згідно Кодексу академічної

добросовісності МАУП та Положення про запобігання та виявлення плагіату в наукових та академічних текстах у ПрАТ ВНЗ МАУП, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної добросовісності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських (практичних) заняттях, а також виконання завдань для самостійної роботи.

Відпрацювання семінарського заняття може здійснюватися у формі опитування, тестування, виконання практичного завдання, розв'язання задачі з відповідної теми.

В кінці вивчення курсу проводиться модульна контрольна робота 1. Результат модульної контрольної роботи для здобувача, який не з'явився на контрольні заходи, є нульовим. У такому разі, здобувач має можливість повторно виконати модульну контрольну роботу.

Не допустимо: пропуск занять без поважних причин; запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); списування та плагіат.

Рекомендовані джерела (література):

Основні джерела:

1. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. Київ: Генеза, 1997. 380 с.
2. Грицак Я. Й. Нариси з історії України: формування української модерної нації (XIX–XX ст.) 2-ге вид. Київ: Генеза, 2000. 249 с.
3. Субтельний О. Україна: історія. (укр. вид.). Київ, 1991.
4. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. (укр. вид.). Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2024. 512 с.
5. Magocsi P. R. A History of Ukraine. Toronto: University of Toronto Press, 1996.
6. Snyder T. The Reconstruction of Nations: Poland, Ukraine, Lithuania, Belarus, 1569–1999. New Haven: Yale University Press, 2003. 367 p.
7. Енциклопедія історії України. Т. 1: А–В / голова редкол. В. А. Смолій. Київ: (видання НАН України), 2003.
8. Крип'якевич І. П. Історія України. Львів: Світ, 1990. 519 с.
9. Реєнт О. Україна в імперську добу. XIX – початок XX століття. Київ, (монографія).
10. Історія України: нове бачення. Т. 1. Київ, 1995.
11. Україна. Нариси історії. (серія/колективні видання Інституту історії України НАН України; авторський колектив).

12. Нариси історії української революції 1917–1921 років. Т. 1. Київ: Інститут історії України НАН України.

Додаткові:

1. Історія української культури: у 5 томах. Т. 1: Історія культури давнього населення України. (авторський колектив). Київ, 2001.
2. Історія українського мистецтва: у 5 томах. / голов. ред. Г. Скрипник; НАН України, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. Київ, 2006–2011.
3. Енциклопедія історії України (електронна версія/довідковий ресурс Інституту історії України НАН України).
4. Кульчицький С., Власов В. Історія України: довідник для абітурієнтів та школярів. Київ: Літера ЛТД, 2020. 528 с.

Інформаційні ресурси:

1. База даних «Законодавство України» (ВРУ) — для актів у сфері культури, охорони спадщини, пам'яті.
2. Український інститут національної пам'яті (УІНП) — матеріали з політики пам'яті, освітні й довідкові ресурси.
3. UNESCO World Heritage Centre (Ukraine) — офіційна сторінка держави-учасниці (об'єкти та статус охорони).
4. НБУВ (електронний каталог/записи видань) — для перевірки вихідних даних наукових праць і збірників.